

Sisällysluettelo

MH, 30.8.2021 10:00, Pöytäkirja

§ -1 Pöytäkirjan kansilehti (läsnäolijat)	1
§ 112 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus sekä työjärjestyksen hyväksyminen	4
§ 113 Pöytäkirjan tarkastaminen	5
§ 114 Ajankohtainen katsaus	6
§ 115 Vuoden 2022 talousarvion ja vuosien 2022 - 2024 taloussuunnitelman valmistelu	9
§ 116 Varsinais-Suomen maakuntastrategia 2040+ ja maakuntaohjelma 2022 - 2025	10
§ 117 Lausunto luonnoksesta meripolitiikan toimintaohjelmaksi	12
§ 118 Lausunto luonnoksesta Suomen CAP-suunnitelmaksi vuosille 2023 - 2027	15
§ 119 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta	19
§ 120 Lausunto luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi	22
§ 121 Lumoa yhteistyönä -hankkeen käynnistäminen	25
§ 122 Lähijakelupisteiden esiselvitys- ja kokeiluhanke Naantalissa 2021-2022 - hankkeen käynnistäminen	26
§ 123 Ilmastoystävällisen liikkumisen ratkaisut -hankkeen päättäminen	27
§ 124 Maakuntavaltuuston kokouksen 14.6.2021 päätösten laillisuusvalvonta ja täytäntöönpano	28
§ 125 Tiedoksi annettavat asiat	29
§ 126 Viranhaltijapäätökset	32
§ 127 Assistentin toimen täyttäminen	33
§ 128 Kokouksen päättäminen	34
§ 9998 Oikaisuvaatimussivu	35

Maakuntahallitus	Pöytäkirja	7/2021	
KOKOUSAIKA KOKOUSPAIKKA PYKÄLÄT	30.08.2021 klo 10.00–11.39 Sähköinen teams-kokous § 112-128		Sivut 226-256
SAAPUVILLA	Kanerva Ilkka, pj. Achrén Ulla Alatalo Juuso, 1. vpj. Andersson Janina Ek-Marjamäki Teija Eloranta Eeva-Johanna Heinonen Marko Rantasaari Juha Kiviranta Esko Kurvinen Jani, 2. vpj. Lang Eija Lehtinen Riitta Lindqvist Emma Nieminen Tomi Nummentalo Juhani Perho Tiina Pilpola Juhani Rautanen Hannu Virolainen Anne-Mari		saapui klo 10.15 § 114
ESITTELIJÄ PÖYTÄKIRJANPITÄJÄ	Häkämies Kari Määttänen Petra		Maakuntajohtaja Hallintojohtaja
MUUT SAAPUVILLA OLLEET	Myllymäki Pekka Sjölund Janne Yrttiaho Johannes		Mv:n puheenjohtaja Mv:n I varapuheenjohtaja Mv:n III varapuheenjohtaja
KUTSUTTUINA ASIAANTUNTIJOINA	Leskinen Riikka Nuotio Tarja Saarento Heikki Virtanen Janne Stjernberg Kirsi Vasanen Antti Lempinen Minna Lauttamäki Salla-Maria § 116 Mamia Virpi		
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	§ 112		
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUSTAPA	§ 113		
ALLEKIRJOITUKSET			
	Ilkka Kanerva puheenjohtaja § 112	Juuso Alatalo puheenjohtaja § 113-128	Petra Määttänen sihteeri
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.		
	Jani Kurvinen		Eija Lang
PÖYTÄKIRJA ON OLLUT YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ LIITON VERKKOSIVUILLA Todistaa	Maakuntavirasto Hallintojohtaja		

KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS SEKÄ TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Asia Kutsu ja esityslista maakuntahallituksen kokoukseen on toimitettu 24.8.2021. Maakuntahallituksen jäsenten lisäksi kutsu ja esityslista on toimitettu maakuntahallituksen varajäsenille, jotka osallistuvat kokoukseen varsinaisen jäsenen ollessa estynyt ja varsinaisen jäsenen kutsuttua varajäsenen sijaansa, sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajille.

Kuntalain 103 §:n 2. momentin mukaan muu toimielin kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kuntalain 64 §:n mukaan kuntayhtymästä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnasta on säädetty mainituksa kuntalain pykälässä.

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön luku XII § 97 ja § 98 mukaisesti toimielin voi pitää kokouksen sähköisesti:

Suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käytyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa ja nähtävissä.

Toimielin voi päättää asioita sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

Valmistelija PM/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokous pidetään sähköisesti.

Hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi jäsenille toimitettu esityslista.

Päätös Puheenjohtaja Ilkka Kanerva totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi, koska läsnä oli 19 maakuntahallituksen jäsentä.

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että Ilkka Kanerva siirsi puheenjohtajuuden Juuso Alatalolle loppu kokouksen ajaksi. Juuso Alatalo alkoi johtamaan puhetta.

PÖYTÄKIRJAN TARKASTAMINEN

Asia Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 18 § mukaan: "Pöytäkirjan kirjoittaa puheenjohtajan johdolla pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjantekijä. Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä toimitelimen päättämänä aikana ja paikassa siten kuin siitä vähintään yhtä päivää aiemmin on ilmoitettu."

Maakuntahallitus (mh 23.1.2009 § 31) päätti ottaa käyttöön menettelytavan, jossa pöytäkirja kiireelliseksi arvioitujen pykälien osalta tarkastetaan kokouksessa ja tarkastusmenettely merkitään pöytäkirjaan kyseisen pykälän kohdalle.

Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 31.3.2014 § 37, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti seuraavasti:

1. Pöytäkirjanpitäjän varmentama pöytäkirja lähetetään sähköpostitse maakuntahallituksen kokouksen puheenjohtajalle hyväksymistä varten.
2. Puheenjohtaja ilmoittaa sähköpostilla hallintojohtajalle ja hallintosihteerille pöytäkirjan hyväksymisestäään.
3. Puheenjohtajan hyväksymisilmoituksen jälkeen pöytäkirja lähetetään sähköpostilla pöytäkirjan tarkastajille, jotka ilmoittavat sähköpostilla pöytäkirjan tarkastuksesta hallintojohtajalle ja hallintosihteerille.
4. Pöytäkirjan hyväksymistä koskevat sähköposti-ilmoitukset liitetään pöytäkirjaan ja puheenjohtaja allekirjoittaa tarkastetun pöytäkirjan hallintosäännön 18 §:n mukaisesti.

Valmistelija PM/HM

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Jani Kurvisen ja Eija Langin.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Hallintojohtaja Petra Määttänen p. 041 502 5246, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

AJANKOHTAINEN KATSAUS

Asia Ajankohtainen katsaus

Valmistelija KH/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee ajankohtaisen katsauksen tiedoksi.

Päätös Maakuntajohtaja Kari Häkämies

Yritysten liikevaihto elpyi nopeasti koronavaiheesta

Koronapandemian alku puolitoista vuotta sitten iski Varsinais-Suomessa pahimmin matkailuun ja muille palveluvaltaisille aloille. Myös rakentamisessa ja teollisuudessa näkyi selvä notkahdus keväällä 2020. Lähes kaikilla seurattavilla aloilla yritysten liikevaihdon lasku pysähtyi kuitenkin nopeasti, minkä jälkeen liikevaihto on kääntynyt useimmilla aloilla kasvuun. Vain teollisuuden liikevaihdossa ei näkynyt selvää elpymistä vielä vuoden 2020 alussa, vaikka merkittäviä haasteita maan teollisuuden tulevaisuudennäkymissä ei olekaan.

Selvin kasvuala Varsinais-Suomessa on ICT-ala, jonka liikevaihto on kasvanut yli 60 % vuoden 2015 tasoon verrattuna. Rakentamisen elpymisen kriisin alun notkahduksesta on ollut vahvaa, ja kaupan alan kasvua koronavaiheesta on selvästi voimistanut. Voimakkaasta pudotuksesta huolimatta, myös palvelualojen liikevaihdon trendikehitys on noussut tasaisesti koronavaiheesta alun jälkeen.

Seutukunnittain tarkasteltuna parhaiten koronavaiheesta ovat selviytyneet Vakka-Suomi ja Salon seutu. Kummassakaan seutukunnassa koronavaiheesta ei aiheuttanut notkahdusta liikevaihdon trendikehitykseen, ja molemmissa vahva kasvu käynnistyi jo vuoden 2020 aikana. Loimaan seudulla ja Turunmaalla yritysten liikevaihdon kehitys on ollut tasaista, kuten myös Turun seudulla kriisin alun merkittävän liikevaihdon romahduksen jälkeen.

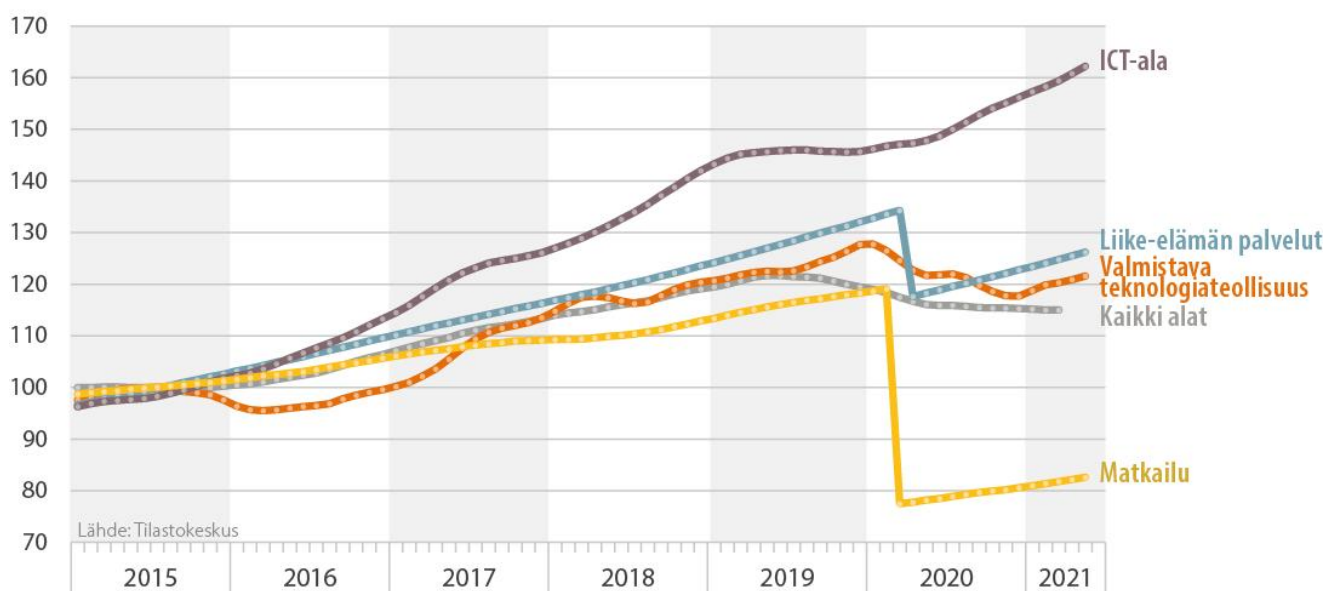
Varsinais-Suomen liitossa seurataan yritysten suhdannekehitystä kahdesti vuodessa. Seuranta perustuu työ- ja elinkeinoministeriön kautta saataviin päätoimialojen suhdannetietoihin sekä Varsinais-Suomen liiton hankkimiin täydentäviin tietoihin valmistavan teknologiateollisuudesta, liike-elämän palveluluista sekä matkailu- ja ICT-aloilta. Seuraava tilannekatsaus tehdään tammikuussa 2022, jolloin tarkastellaan yritysten liikevaihdon kehitystä syksyyn 2021 saakka.

Lisätietoja: tietopalvelupäällikkö Antti Vasanen, puh. 050 410 2294

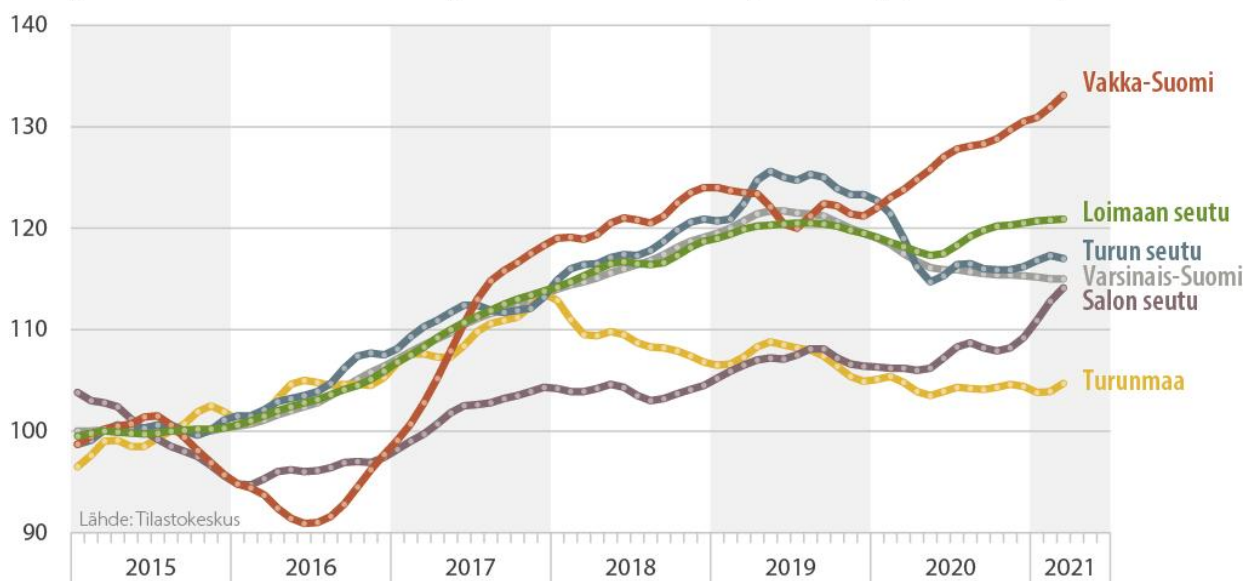
Varsinais-Suomen yritysten liikevaihdon kehitys (trendisarja, 2015=100)

Varsinais-Suomen yritysten liikevaihdon kehitys (trendisarja, 2015=100)

Yritysten liikevaihdon kehitys seutukunnittain (trendisarja, 2015=100)

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että Marko Heinonen saapui kokoukseen klo 10.15.

_____

VUODEN 2022 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2022 - 2024 TALOUSSUUNNITELMAN VALMISTELU

Asia Maakuntahallitus 30.8.2021 käsittelee alustavan talousarvion ja taloussuunnitelmaluonnoksen sekä varaa jäsenkunnille mahdollisuuden esityksien tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 20 § mukaan: "Taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi. Talousarvio ja -suunnitelma tulee käyttötalouden osalta eritellä tehtäviin ja investointien osalta hankkeittain." Kuntien esitykset sekä lopullinen talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys käsitellään maakuntahallituksessa 22.11.2021 ja viedään maakuntavaltuuston 13.12.2021 päätettäväksi. Varsinais-Suomen liiton yhteistyökomitea käsittelee talousarvion ja toimintasuunnitelmaluonnoksen elokuussa 2021.

Maakuntavaltuusto on vahvistanut vuoden 2020 tilikauden tulokseksi 605 496 euroa ja vuoden 2021 arvioiduksi alijäämäksi yhteensä 112 800 euroa, joka suunnitellaan katettaviksi edellisten tilikausien ylijäämätilityltä. Maakuntahallituksen hyväksymässä tilinpäätöksessä vuodelta 2020 edellisten tilikausien ylijäämätilityltä on 2 086 863 euroa.

Nykyisillä toimintatuotoilla vuodesta 2022 arvioidaan tulevan alijäämäinen (- 118 635 e). Alijäämä aiheutuu toimitilamuutokseen liittyvästä investoinnista ja sen suunnitelman mukaisista poistoista. Talousarviovuoden toimintaa on suunniteltu mahdollisimman normaalisti, vaikka pandemian kaikkia vaikutuksia toimintaamme on vaikea ennustaa. Henkilöstökulujen osalta uusi kunnallinen virka- ja työehtosopimus saattaa tuoda joihain korotuksia. Nykyinen KVTES on voimassa 28.2.2022 asti.

Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista. Maksuosuuksiin ei esitetä korotuksia.

Oheismateriaali luonnos vuoden 2022 talousarvioksi ja vuosien 2022–2034 taloussuunnitelmaksi lähetetään myöhemmin.

Valmistelija KH/PM/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus hyväksyy Varsinais-Suomen liiton alustavan talousarvion 2022 ja taloussuunnitelmaluonnoksen 2022–2024 sekä päättää toimittaa sen jäsenkunnille ja varata kunnille tilaisuuden esityksien tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Päätös Hallintojohtaja Petra Määttänen esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Hallintojohtaja Petra Määttänen, p. 041-502 5246, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTASTRATEGIA 2040+ JA MAAKUNTAOHJELMA 2022 - 2025

Asia Maakuntastrategia on maakunnan kehittämisen asiakirja, joka sisältää sekä pitkän tähtäimen maakuntasuunnitelman että neljän vuoden välein laadittavan maakuntaohjelman. Asiakirjojen laatimista ohjaavat laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista sekä rakennus- ja maankäyttölaki.

Varsinais-Suomen maakuntavaltuusto hyväksyi voimassa olevan Varsinais-Suomen maakuntastrategian 2035+ kesäkuussa 2014 ja sitä tarkentavan Varsinais-Suomen maakuntaohjelman 2018–2021 joulukuussa 2017.

Työ- ja elinkeinoministeriö on 8.6.2020 ohjeistanut uusien maakuntaohjelmien laadintaa kaudelle 2022–2025. Maakuntaohjelmien valmistelun yhteydessä maakuntien liittoja pyydetään päivittämään myös älykkään erikoistumisen strategiansa EU:n ohjelmakautta 2021–2027 varten. Päivitetty strategia tulee liittää osaksi maakuntaohjelman kokonaisuutta.

Varsinais-Suomen uuden maakuntastrategian 2040+ valmistelu käynnistyi syksyllä 2020. Strategia sisältää maakuntasuunnitelman, maakuntaohjelman 2022–2025 sekä älykkään erikoistumisen strategian 2022–2027.

Valmistelu on koostunut noin 20 työpajasta ja kokouksesta, jotka on järjestetty yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. Valmisteluun on osallistunut lähes 300 maakunnallista asiantuntijaa. Valmistelun eri vaiheista on tiedotettu maakuntavaltuustoa, maakuntahallitusta ja maakunnan yhteistyöryhmää, ja tuotu näiden muutosehdotukset osaksi valmistelua.

Esitettävän Varsinais-Suomen maakuntastrategian 2040+ missio on rakentaa kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomea. Yhteistyön arvot ovat vastuullisuus, saavutettavuus, luottamus ja uteliaisuus. Uusi strategia on reagoiva ja ennakoiva muutostyökalu maakunnan kehittämiseen ja yhteisen mission toteuttamiseen. Strategian avulla nopeutetaan maakunnan vihreää ja reilua siirtymää, vahvistetaan maakunnan toimijoiden yhteistä sitoutumista maakunnan vahvojen elinkeinoalojen – meriteollisuuden, ruokaketjujen sekä lääke- ja terveysteknologian – kasvutavoitteisiin, ja rakennetaan aidon kumppanuuden, osallisuuden ja vuorovaikutuksen keinoin hyvinvointia ja yhteistoimintaa yli maakunnan sektori- ja väestöryhmien.

Maakuntastrategian visioiden mukaan Varsinais-Suomi vuonna 2040 on:

- puhtaiden ratkaisujen, innovaatioiden ja kestävä kasvun edelläkävijä,
- jokaiselle hyvinvoinnin mahdollisuuksia tarjoava yhteisöllinen maakunta,
- yhdessä tekemisen ja tietoon perustuvien päätösten maakunta ja
- muutoksia ennakoiva ja kasvuhakuinen digimaakunta.
-

Maakuntaohjelmassa 2022–2025 määritellään ohjelmakaudelle yhteistyön tavoitteet (18 kpl) ja toimenpiteet (44 kpl). Maakuntastrategiaa täydentävä älykkään erikoistumisen strategia 2022–2027 esittelee maakunnan vahvat toimialat sekä näiden kärjet ja innovaatioyhteistyön tehtävät.

Maakuntastrategiaan kuuluu vaikutusten arviointi (SOVA), ja sen valmistelusta on tehty osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), joka on nähtävissä Varsinais-Suomen liiton nettisivuilla. Maakuntaohjelman valmistelussa on huomioitu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat.

Maakuntavaltuustot hyväksyvät nyt valmisteltavat maakuntastrategiat vuoden 2021 viimeisessä valtuustossa. Vuoden 2021 lopussa aloittava uusi maakuntavaltuusto voi tarvittaessa tarkistaa maakuntastrategian.

Varsinais-Suomen maakuntastrategialuonnos on oheismateriaalina.

Valmistelija TN/HS/SML/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus käsittelee Varsinais-Suomen maakuntastrategialuonnoksen ja päättää, että asiakirja laitetaan yleisesti nähtäville ja siitä pyydetään kommentit 20.10.2021 mennessä.

Maakuntahallitus valtuuttaa strategiasihteeristön tekemään tarvittavat stilisoinnit luonnosversioon ennen sen laittamista kommenteille.

Päätös Kehittämispäällikkö Salla-Maria Lauttamäki esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Kehittämispäällikkö Salla-Maria Lauttamäki, p. 040 520 0761, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi
Aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio, p. 040 506 3715, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi
Suunnittelujohtaja Heikki Saarento, p. 040 720 3056, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

LAUSUNTO LUONNOKSESTA MERIPOLITIIKAN TOIMINTAOHJELMAKSI

Asia Valtioneuvoston kanslia on 16.6.2021 pyytänyt lausuntoa luonnoksesta meripolitiikan toimenpideohjelmaksi. Lausunnot on pyydetty toimittamaan 16.8.2021 mennessä.

Valtioneuvoston kanslia asetti 10.1.2020 eri ministeriöitä edustavan ohjausryhmän valmistelemaan meripolitiikan toimenpideohjelman laatimista ja koordinoimaan kansallista meripolitiikkaa. Ohjausryhmän puheenjohtajana on toiminut pääministerin valtiosihteeri ja siinä on edustettuna valtioneuvoston kanslian lisäksi yhdeksän ministeriötä (UM, SM, PLM, VM, OKM, MMM, LVM, TEM ja YM).

Toimeksiannon mukaisesti ohjausryhmä on laatinut Suomen meripolitiikan linjausten (VNpp 2019:4) pohjalta meripolitiikan toimenpideohjelman, jolla kehitetään ja koordinoidaan Suomen meripolitiikkaa ja toteutetaan hallitusohjelman meripolitiikkaan liittyviä tavoitteita.

Meripolitiikan linjausten visiossa Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä ja ilmastonmuutos ei ylitä valtamerten kestokykyä. Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatkuvasti menestyvä meriklusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristövastuullinen logistiikka.

Tavoitteena on kehittää meripolitiikasta selkeä vahvuusalue. Toimenpideohjelman keskeiset kärjet ovat merten suojelu, meriklusteri ja merellinen tuotanto. Meripolitiikan toimenpideohjelma koostuu toimista ja toimenpiteistä, jotka yhdessä pyrkivät toteuttamaan meripolitiikan linjausten keskeisiä tavoitteita ja toimeenpanemaan EU:n meripolitiikkaa soveltuvin osin. Toimenpiteet on järjestetty meripolitiikan linjausten toimien mukaan ja toimenpiteisiin on pyritty saamaan selkeät tavoitteet, aikataulu sekä tarvittavat resurssit ja muut mahdolliset rahoituslähteet.

Lisätietoja: <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=40c095ab-7405-4450-a90c-15bba524cc68>

Valmistelija TN/PP/SP/MRL/TJ/AK

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää antaa seuraavan lausunnon:

Toimenpideohjelman keskeiset kärjet merten suojelu, meriklusteri ja merellinen tuotanto ovat hyvin valittuja. Varsinais-Suomessa haavoittuva Saaristomeri tarvitsee suojelua. Meriklusteri on yksi alueen teollisen tuotannon sekä osaamisen kulmakivistä ja merellisessä tuotannossa on paljon potentiaalia.

Toimenpideohjelman on valmistellut eri ministeriöitä edustava ohjausryhmä. Valmistelussa olisi ollut hyvä olla myös alueiden edustusta. Monen toimenpiteen toimeenpano kuitenkin tapahtuu alueilla. Alueilta olisi myös saatu valmisteluun tietoa niiden konkreettisista tarpeista meripolitiikan edistämiseksi.

Turvallisen toimintaympäristön ja sen takaamisen sekä Itämeren tilan parantamisen ja suojelun osalta on haettu työnjakoa muiden selontekojen ja ohjelmien kanssa. Itämeren suojelun ja tilan parantamista ei pääsääntöisesti ole käsitelty tässä toimenpideohjelmassa, sillä niitä käsitellään Suomen vesien – ja merenhoidon toimenpideohjelmissa, EU:n Itämeristrategiassa (EUSBSR) sekä HELCOM:in Itämeren suojelun toimenpideohjelmassa (BSAP). Toimenpideohjelma täydentää näitä toimia erityisesti globaalilla tasolla. Työnjako on varmasti hyvä turvallisen toimintaympäristön osalta, mutta kyllä Itämeren suojeluun ja tilan parantamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota Suomen meripolitiikan toimenpideohjelmassa. Saaristomerien valuma-alueen maatalouskuormitus on Suomen ainoa jäljellä oleva kohde HELCOM:n Itämeren suurimpien kuormittajien hot spot -listalla.

Merten suojelu

Merten suojelussa on valtameren ympäristösuojeluun ja kansainvälisten valtameriin liittyvien sopimusten toimeenpanon vahvistamiseen liittyen asetettu kunnianhimoisia tavoitteita. On hyvä, että Suomelle haetaan aktiivista roolia kansainvälisessä yhteistyössä. Hyvin on myös tunnistettu arktisten merialueiden suojelutarpeet ja mahdollisuus hyödyntää Arktista neuvostoa omien tavoitteiden eteenpäin viemisessä.

Tavoitteena on suomalaisten merentutkimus-infrastruktuuri-innovaatioiden ja uusien palveluiden nostaminen ja vakiinnuttaminen kansainväliseen eturintamaan. Tämä tarjoaa suomalaisille yrityksille kansainvälisiä liiketoimintamahdollisuuksia ja samalla ajantasaista tietoa päätöksenteon tueksi.

Merten suojelu, rehevöitymisen ja happamoitumisen estäminen, alkaa maalta. Koska maalla tapahtuvat toiminnot vaikuttavat ratkaisevasti merten tilaan, on myös meripolitiikan merten suojelun toimenpiteissä syytä huomioida toimenpiteet maalla. Suuretkin parannustoimet merillä saattavat valua hukkaan maa-alueilta tulevien valumien myötä, ja toisaalta maalla, erityisesti maatalouden parissa, tehtävät parannustoimet voivat pienemmilläkin panoksilla tuoda toivottua kehitystä merialueiden tilaan.

Tavoitteena on myös edistää Suomen öljyntorjuntaosaamisen vientiä, erityisesti kylmissä olosuhteissa ja jääolosuhteissa. Suomen erityisosaamiselle tällä sektorilla on varmasti kysyntää kansainvälisillä markkinoilla.

Toimenpidettä "Kehitetään uusia ja tehokkaampia valvontamuotoja ja sanktiojärjestelmää merenkulun rikkipäästöjen valvontaan" on ajateltu toteutettavan Itämeren alueella. Tässä voisi tavoitteeksi ottaa asian ajamisen laajemminkin kansainvälisessä yhteistyössä, kun rikkipäästöjä rajoitetaan myös Itämeren alueen ulkopuolella.

Meriklusteri

Vähäpäästöisen meriliikenteen operoinnin edistäminen on hyvin jaettu monelle eri aluetasolle. Varsinais-Suomesta löytyy hyviä esimerkkejä mm. sähköisistä maantielautoista ja vähäpäästöisten risteilijöiden rakentamisesta.

Toimenpide "Vaikutetaan laivanrakennuksen kansainvälisen toimintaympäristön kehittämiseen" on suomalaisen laivanrakennuksen kilpailukyvyyn kannalta tärkeä. Tavoite epäreilujen valtiontukien tekemisestä näkyväksi ja saamisesta kansainvälisen sääntelyn (esim. WTO) piiriin on vaikuttava koko eurooppalaisen laivanrakennuksen kannalta, kun puhutaan kilpailukyvästä etenkin kiinalaisen laivanrakennuksen suhteen.

Varsinais-Suomesta löytyy vahvaa osaamista toimenpiteen "Luodaan alusta tehokkaan, turvallisen ja kestävä merenkulun kehittämiseen ja testaamiseen" toteuttamiseen. Esimerkkinä voidaan mainita yrkehögsskolan Novian merenkulun simuloinnin tutkimus ja kehittäminen kokonaisuus.

Toimenpiteen "Vahvistetaan laivanrakennuksen erityisosaamista ja sen vientiä" yhteyteen on erityisosaamiseen ehdottomasti lisättävä kylmien olosuhteiden laivanrakennuksen rinnalle risteilijärakentaminen. Siinä suomalainen erityisosaaminen on ehdotonta maailmanhuippua.

Varsinais-Suomi tarjoaa hyvän alustan toimenpiteen "Tuetaan testatusti toimivien laivaratkaisujen suunnittelijoiden, rakentajien ja uudistajien ekosysteemin rakentamista" toteuttamiseen. Alueella on jo nyt joustavasti toimivaa yhteistyötä korkeakoulujen, kehittämisskeskusten ja yritysten välillä. Osaajien houkuttelua meriteollisuuteen aloitetaan jo varhaiskasvatuksesta lähtien STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) -yhteistyön avulla.

Merialojen koulutuksen tukemisella voidaan vaikuttaa paitsi merionnettomuuksien määrään, myös työvoiman reagointikykyyn merellisen elinkeinoelämän nopeissa muutoksissa. Meripolitiikan toi-

menpitein tulisi varautua myös muuttuviin ja yllättäviin tilanteisiin joita esim. telakkateollisuus on joutunut kohtaamaan maailmanlaajuisen pandemian jyllätessä.

Merellinen tuotanto

Kestävän vesiviljelytuotannon edistäminen on kannatettava toimenpide. Tavoitteena voisi olla, että pienennetään vesiviljelyn päästöjä per tuotettu kilo. Näin voidaan tuottaa enemmän ruokaa samoilla tai entistä pienemmillä päästöillä. Antamalla lupia uusille laitoksille saadaan myös tehokkaampaa ja ympäristöystävällisempää tuotantoa.

Uusien innovatiivisten viljelytapojen ja -tuotteiden kaupallistamisen momentum on nyt, ja uusien kestävien yritysten tukemiseen suunnattu tuki/start up-rahoitus varmistaisi uuden kestävä liiketoiminnan vesiviljelyn saralla nopealla aikataululla.

Rannikkokalastuksen jatkuvuuden turvaaminen edistää kotimaisen kalan käyttöä sekä omavaraisuutta ruoantuotannossa. Tähän voi lisätä myös lähiruoka-ajattelun, sillä suurin osa Suomessa syödystä kalasta tulee tällä hetkellä ulkomailta.

Toimenpiteen "Edistetään merellisen energiatuotannon rakentamisen edellytyksiä ja yhteensoviteaan se aluevalvonnan kanssa" toteuttamiskeinona on todettu, että huomioidaan tämä merialuesuunnittelussa. Merialuesuunnitelmat ovat jo valmiina, joten keinona voisi olla esim. hyödynnetään/jatkokehitetään merialuesuunnittelussa tunnistettuja energiatuotannon alueita.

Kestävä merellisen virkistyskäytön ja matkailun osalta on hyvin tunnistettu saariston tarjoamat mahdollisuudet sekä saaristoliikenteen kehittämistarpeet. Sisältö toimenpiteissä on linjassa niin Viisit Finlandin kuin myös Varsinais-Suomen matkailun tiekartan kanssa. Kansainvälisten matkailuhankkeiden kehittämistä tulee tukea ei vain kansallisesti, vaan myös alueiden välisesti. Alueiden ja saarten väliset hankkeet Itämerellä tarjoavat tästä lukuisia hyviä esimerkkejä.

Lausunto lähetetty: lausuntopalvelu.fi

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Elinkeinopäällikkö Petteri Partanen, p. 040 776 0630, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi
Kansainvälisten asioiden päällikkö Sonja Palhus, p. 040 534 3865, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

LAUSUNTO LUONNOKSESTA SUOMEN CAP-SUUNNITELMAKSI VUOSILLE 2023 - 2027

Asia Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa Euroopan yhteisen maatalouspolitiikan Suomen strategiasuunnitelmaluonnoksesta (CAP-suunnitelma) vuosille 2023–2027 ja suunnitelman ympäristöselostuksesta. Luonnos on laadittu EU-asetusluonnosten perusteella. Lausunto pyydetään toimittamaan Lausuntopalvelun kautta 10.9.2021 mennessä.

Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan keskeisiin elementteihin kuuluva CAP-suunnitelma sisältää toimenpiteet, joilla yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet Suomessa toteutetaan, sekä mittarit, joiden avulla tavoitteiden toteutumista seurataan. Uuden kauden on määrä alkaa 1.1.2023. Vuodet 2021 ja 2022 ovat siirtymäkautta edellisen tukikauden 2014–2020 päätyttyä uuden ohjelmakauden valmistelun ollessa vielä kesken. Siirtymäkaudella jatketaan pääsääntöisesti nykyisillä EU:n maatalouspolitiikan säännöillä.

CAP-suunnitelman kansalliset painotukset kiteytyvät kolmeen pääteemaan: aktiivisen maatalouden ja ruuantuotannon edistäminen, ilmasto- ja ympäristöviisas maatalous sekä uudistuva ja monipuolinen maaseutu. Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisessa tavoitellaan kunnianhimoista lähestymistapaa ilmasto- ja ympäristökysymyksiin. Taustalla on muun muassa Euroopan Vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet päästövähennyksistä, turvallisten elintarvikkeiden kestävästä tuotannosta, luonnon monimuotoisuudesta sekä investoinneista huippututkimukseen ja innovointiin.

Luonnos sisältää maatalouden suorien tukien toimet ja sektoritoimet, joita rahoitetaan maataloustukirahastosta sekä maaseudun kehittämisen toimenpiteet, joita rahoitetaan maaseuturahastosta. Maataloustukirahasto sisältää EU:n kokonaan rahoittamat suorien tukien toimet. Kokonaisuus sisältää perustulotuen ja nuorten viljelijöiden täydentävän tulotuen, jotka jaetaan tukikelpoisten hehtaarien perusteella. Uutena mukana on ekojärjestelmä, joka on viljelijälle vapaaehtoinen ympäristö- ja ilmastotukijärjestelmä. Sektoritoimet kattavat muun muassa hedelmien ja vihannesten tuottajaorganisaatioiden tuet. Lisäksi rahastosta maksetaan tuotantosidonnainen tuki eli eläin- ja pinta-ala-perusteisesti maksettava tuki.

Maaseuturahastosta rahoitetaan maaseudun kehittäminen eli maaseutuohjelma, jota täydennetään kansallisella rahoituksella. Maaseuturahastoon kuuluu hoitositoumuksia eli ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä, luomutuotantoa, eläinten hyvinvointisitoumuksia, luonnonhaittakorvauksia ja tukia investointeihin. Lisäksi maaseuturahastosta rahoitetaan maaseudun yhteistyötä, muun muassa Leader-toimintaa.

CAP-suunnitelman niin sanottu vihreä arkkitehtuuri koostuu ympäristövaikutuksia sisältävistä toimenpiteistä ja vaatimuksista. Näitä ovat muun muassa ehdollisuuden vaatimukset, jotka ovat EU:n kokonaan rahoittamien suorien tukien ja osarahoittamien maaseudun kehittämisen viljelijäkorvausten täysimääräisen tuen saamisen ehtona. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluvat ekojärjestelmän toimenpiteet ja muun muassa maaseuturahaston ympäristökorvaukset, luonnonmukaisen tuotannon toimenpiteet ja eläinten hyvinvointikorvaukset.

CAP-suunnitelmassa kuvataan Suomen strategia ja keinot vastata maatalouden ja maaseudun kehittämisen haasteisiin. Strategia sisältää kolme (3) tavoitetta ja yhdeksän (9) erityistavoitetta. Suunnitelman läpileikkaava tavoite on osaamisen, innovaatioiden ja digitalisaation edistäminen.

CAP:n tavoite 1: Edistetään älykästä, kestävä ja monipuolista maatalousalaa, jolla varmistetaan elintarviketurva

Erityistavoite 1: Tuki riittävien maataloustulojen ja maatilojen selviytymiskyvyn varmistamiseksi
Erityistavoite 2: Markkinasuuntautuneisuuden vahvistaminen ja kilpailukyvyn parantaminen
Erityistavoite 3: Viljelijän aseman parantaminen arvoketjussa

CAP:n tavoite 2: Tuetaan ympäristönhoitoa ja ilmastotoimia, edistetään unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteita

Erityistavoite 4: Edistetään ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja sopeutumista ja kestäväää energiaa
Erityistavoite 5: Kestävän kehityksen edistäminen ja luonnonvarojen tehokas hoito
Erityistavoite 6: Edistetään luonnon monimuotoisuuden suojelua, parannetaan ekosysteemipalveluja ja säilytetään elinympäristöjä ja maisemia

CAP:n tavoite 3: Lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta

Erityistavoite 7: Nuorten viljelijöiden houkuttelu sekä liiketoiminnan helpottaminen maaseutualueilla
Erityistavoite 8: Työllisyyden, kasvun, sukupuolten välisen tasa-arvon, sosiaalisen osallisuuden ja paikallisen kehittämisen edistäminen maaseutualueilla
Erityistavoite 9: Parannetaan tapaa, jolla EU:n maatalous vastaa ruokaa ja terveyttä koskeviin vaatimuksiin

Suunnitelmaluonnoksessa on otettu huomioon alueelliset ja paikalliset maaseudun kehittämistarpeet. Alueellisen ja paikallisen kehittämisen suunnitelmia ja strategioita valmistellaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa ja Leader-ryhmissä. Leader-ryhmillä on ohjelmallinen päävastuu paikallisesta kehittämisestä ja esimerkiksi mikroyritysten tukemisesta.

Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa vaikuttavuusarvion CAP-suunnitelman ympäristökunnianhimon ja päästövähennysten määrällisistä vaikutuksista. Arvio on määrä julkaista elokuun aikana, mutta se ei ole ollut käytettävissä lausunnon laatimisen aikana.

CAP-suunnitelman sisältöä kehitetään lausuntokierroksen perusteella. Suunnitelman esitystapa ja yksityiskohdat täsmentyvät sen jälkeen, kun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset ja komission toimeenpanoasetukset on lopullisesti hyväksytty. CAP-suunnitelma toimitetaan valtioneuvoston hyväksynnän jälkeen Euroopan komissioon joulukuun 2021 aikana hyväksymisneuvottelujen aloittamiseksi.

Lausuntopyyntö ja CAP-suunnitelmaluonnos luettavissa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=dbf260c4-ab07-4506-a240-7e881ef41358&proposalLanguage=da4408c3-39e4-4f5a-84db-84481bafc744>

Valmistelija JV/MRL/SH

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää antaa seuraavan lausunnon:

Varsinais-Suomen maataloustuotanto on aktiivista ja volyymit valtakunnan suurimmat. Muuhun Suomeen verrattuna Varsinais-Suomessa tuotanto on hyvin monipuolista. Moninaisen maataloustoiminnan tukeminen on yhteinen etu. Maatalouden investointeihin tulee rohkaista ja alueiden välisen investointitukijaon vastata nykyistä paremmin todellista kysyntää. Viljelijöiden neuvonnassa ja teknisen tuen resursoinnissa on huomioitava Varsinais-Suomen kaksikielisyys.

Maatalouden perustukien tulee olla mahdollisimman samanlaisia koko Suomessa. Suomi toimii avoimilla ja kansainvälisillä markkinoilla, jolloin maataloustuottajat kilpailevat myös keskenään. Euroopan unioniin liittymisen yhteydessä tehty EU-tukialuejako aiheuttaa tukieroa, joka korostuu esimerkiksi kotieläintuotannossa pohjoisen eduksi. Ilmastonmuutoksen johdosta ero maan pohjoisen ja etelän olosuhteissa on vähenemässä ja säiden ääri-ilmiöistä seuraavat riskit eteläisessä Suomessa lisääntyvät. Kaikkein epäedullisimpia alueita kuten saaristoa on maantieteellisen eristyneisyyden perusteella voitava tuissa hieman painottaa. Koska vesiensuojelu kohdistuu korostetusti tietyille alueille, tulee myös toimenpiteitä voida kohdentaa kuormittaville valuma-alueille ja peltolohkoille.

CAP-suunnitelma tunnistaa hyvin maaseutumme tämänhetkisen tilan ja siihen liittyvät mahdollisuudet ja haasteet. Maaseudulla on merkittävä rooli esimerkiksi ilmaston muutoksen torjunnassa. Maaseudun toimivan infran eteen on jatkossakin tehtävä työtä ja saavutettavuutta on parannettava

myös digitaalisten yhteyksien kautta. Varsinais-Suomelle matkailun roolin tunnistaminen osana maaseudun kehittämistä on positiivinen asia. Lisäksi maaseudun yritystoiminnalle on tärkeää, että myös osa-aikaiset yritykset saadaan yritystuen piiriin.

CAP-suunnitelmassa on kiinnitetty erityistä huomiota ilmastotavoitteisiin. Ilmaston lisäksi keskeinen maatalouspolitiikassa ratkottava haaste on vesien ja meren tilanne. Maataloudella on merkittävät mahdollisuudet vaikuttaa vesistökuormituksen vähentämiseen. Vesiensuojelun ja ilmastomuutoksen hillinnän ei tule olla ristiriidassa keskenään eikä ole tarkoituksenmukaista, että näistä tavoitellaan vain toista.

Suunnitelman tarveanalyysiosiossa ei ole riittävästi huomioitu Saaristomeren tilannetta Suomen heikkokuntoisimpana merialueena. Laajan saariston vuoksi meri on herkkä ja ainutlaatuinen. Suomen avomeri- ja rannikkovesialueiden rehevöitymistilan kokonaisarviossa on käytössä vain kaksi luokkaa hyvä ja heikko. Luokittelusta johtuen koko Suomen merialue näyttäytyy samanlaisena, luokkaan heikko kuuluvana. Vesihoitosuunnitelmassa tehtävä tarkempi tarkastelu kuitenkin osoittaa selvemmin alueelliset eroavaisuudet pintavesien tilassa. Saaristomeri on Suomen rannikon huonokuntoisin merialue, jossa paranemista ei ole nykymentillä nähtävissä.

Merensuojelu, rehevöitymisen ja happamoitumisen estäminen alkaa maalta. Koska maalla tapahtuvat toiminnot vaikuttavat ratkaisevasti meren tilaan, on vesiensuojelun toimenpiteissä syytä huomioida toimenpiteet maalla. Suuretkin parannustoimet merillä saattavat valua hukkaan maalueilta tulevien valumien myötä, ja toisaalta maalla, erityisesti maatalouden parissa, tehtävät parannustoimet voivat pienemmilläkin panoksilla tuoda toivottua kehitystä merialueiden tilaan.

Itämeren suojelukomissio (HELCOM) on määritellyt Saaristomeren valuma-alueen Itämeren pahimpien kuormittajien listalle. Saaristomereen kohdistuva maatalouden hajakuormitus on Suomen ainut yhä jäljellä oleva niin sanottu hot spot -alue. Valtioneuvosto käynnisti 27.4.2021 puoliväliriihessä Saaristomeri-ohjelman, jonka tavoitteena on vähentää Saaristomeren hajakuormitusta. Alue on tarkoitus saada pois pahimpien kuormittajien listalta viimeistään vuonna 2027. Tiekarttaa laaditaan kesään 2022 mennessä. Saaristomeri-ohjelmalla on ilmeinen kytkös Suomen CAP-suunnitelmaan, mutta ohjelmaa ei kertaakaan mainita suunnitelmassa.

Vuonna 2021 uusittavissa vesien- ja merenhoidon suunnitelmissa on toimenpiteitä, joiden täysimääräinen toteuttaminen mahdollistaa vesien hyvän tilan saavuttamisen. Haasteena on kuitenkin toimenpiteiden rahoituksen hajautuminen erilaisiin tuki- ja korvausjärjestelmiin, kuten maatalouden ympäristökorvauksiin, joiden ympäristövaikuttavuudessa ja kustannustehokkuudessa on parannettavaa. Vaikuttavuuden lisääminen edellyttäisi tuloksiin perustuvaa korvausjärjestelmää ja toimenpiteiden kohdentamista kustannustehokkaasti.

Vesien tilan parantamiseen ja niihin ohjaaviin viljely- ja karjankasvatusmenetelmiin on ohjattava riittävästi tukea. Pelloilta tulevan ravinnehuuhtouman vähentämisessä on tärkeää, että vesiensuojeluun tähtäävien tukitoimia kohdennetaan kaikkein kuormittavimmille peltolohkoille. Ravinnevalumista vesistöihin tulee valtaosa korkean p-luvun (fosfori) peltolohkoilta, joita on vain noin 10–20 % kaikista peltolohkoista. Kustannustehokkaan tukirahoituksen takaamiseksi tulee alueellisten viranomaisten käyttöön antaa maatilojen viljavuustutkimuksista saatavat p-luvut.

CAP-suunnitelman vihreässä arkkitehtuurissa on lukuisia hyviä vesiensuojelua edistäviä toimenpiteitä. Tukirahoituksen vaikuttavuuden kannalta on olennaista, että vesiensuojeluun tähtääviä toimenpiteitä kohdennetaan alueille, joissa vesien ja meren tila on hyvää huonompi, maataloudesta peräisin oleva ravinnekuormitus suurta ja maaperä eroosioherkkää. Viljelijöillä on oltava lisäksi riittävät taloudelliset kannusteet vesiensuojelun kannalta vaikuttavien investointien käynnistämiseen, kuten investointitukia lannan varastoinnille, prosessoinnille ja kuljetuksille. Ravinteiden käyttöä koskevien rajoitusten poistuessa CAP:sta on tärkeä varmistaa, että rajoitukset siirtyvät vähintään yhtä tiukkoina kansalliseen lainsäädäntöön.

Maakunnan liitto huomauttaa CAP-suunnitelmaluonnoksen lausuntopyynnön puutteellisuudesta. Pyyntö ei sisällä yhtä kokoavaa dokumenttia suunnitelmasta, vaan eri osiot on pilkottu suunnitel-

man rakenteen mukaisiin kysymyksiin ja linkkeihin näiden takana. Kaikista suunnitelman osioista ei ole linkitystä eteenpäin lainkaan eikä sisältöä, johon tutustua. Lausunnon valmistelun aikana ei ole myöskään voitu hyödyntää maa- ja metsätalousministeriön ja Luonnonvarakeskuksen vaikuttavuusarviota CAP-suunnitelman ympäristökunnianhimon ja päästövähennysten määrällisistä vaikutuksista. Arvioinnin valmistuminen elokuun loppuun mennessä on liian myöhäinen ajankohta lausuntopyynnön takarajaan 10.9. nähden.

Lausunto lähetetään www.lausuntopalvelu.fi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Kehittämispäällikkö Malla Rannikko-Laine, p. 040 7213429, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LUONNONSUOJELULAIKSI JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Asia Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnonsuojelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 6.9.2021 mennessä.

Esityksen tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua luonnonsuojelulain toivuuden ja vaikuttavuuden parantamisen myötä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi ja hidastamiseksi. Ehdotuksella pyritään myös lisäämään luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä sekä tehostamaan hallinnollisia menettelyjä.

Luonnonsuojelulain uudistuksen valmistelussa voimassa olevaa lakia on tarkasteltu läpileikkaavien teemojen kautta, jotka ovat olleet lajien ja luontotyyppien suojelun vahvistaminen, ilmastonmuutos, luontotiedon hallinta ja luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kannustimet. Lisäksi erillisessä projektiryhmässä on valmisteltu ekologista kompensatiota osana luonnonsuojelulain uudistusta. Teemataustatarkastelun puitteissa voimassa olevaa lakia ehdotetaan täydennettävän ja tarkistettavan useassa kohdin. Muutosehdotuksia kohdistuu voimassa olevan luonnonsuojelulain kaikkiin lukuihin ja lisäksi lakiin ehdotetaan eräitä kokonaan uusia lukuja. Useat ehdotuksista toteuttavat samanaikaisesti useampia teemoja: esimerkiksi luontotiedon hallintaa vahvistamalla vastataan osaltaan niin lajien ja luontotyyppien suojelun tarpeisiin kuin ilmastonmuutoksen aiheuttamiin haasteisiin.

Luonnonsuojelulain laatimiseen liittyvät asiakirjat ovat katsottavissa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=bdb5d206-830a-48b5-8e12-07715971dc44>

Lausunnot tulee antaa lausuntopalvelu.fi-palvelussa ja ne on pyydetty jaottelemaan alla olevan lausuntotekstin mukaisten väliotsikoiden mukaisesti.

Valmistelijat HS/AK/hm

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää antaa luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta seuraavan lausunnon:

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit, niiltä osin, kun Varsinais-Suomen liitolla on niihin huomioita.

Luku 1, Yleiset säännökset

Lain keskeisenä tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Uutena tavoitteena on 1§ 3 kohdassa ilmastonmuutoksen sopeutumisen ja ilmastonmuutoksen hillinnän edistäminen, esitetty uusi tavoite on erittäin tarpeellinen.

Luku 2, Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat:

Maakuntien liittojen edustus tulisi lisätä laissa uutena pykälänä §13 esitettyyn luontopaneeliin, sillä maakunnilla on merkittävä rooli ja vaikutusmahdollisuus aluekehityksen ja aluesuunnittelun kautta.

Luku 3 Luonnonsuojelun suunnittelu

Pykälä 14 on uusi ja siinä säädetään kansallisen monimuotoisuusstrategian sekä toimintaohjelman laatimisesta, jonka toteuttaminen olisi ministeriöiden vastuulla. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille (ELY-keskus) säädettäisiin mahdollisuus laatia alueellisia monimuotoisuuden toimintasuunnitelmia. Luonnonsuojelun kokonaissuunnittelun kehittämiseksi on merkittävää tarvetta, mutta laadittavan strategian ja ohjelman toteuttamisen tapa jää epäselväksi. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota siihen, miten kyseinen strategia ja ohjelma sekä sen tulkinta vaikuttaa esimerkiksi maankäytön suunnitteluun, kuten kaavoitukseen. Jo nykyisellään maakuntien liitoilta ja kunnilta

edellytetään mm. viherverkostojen huomiointia, joiden määrittämisestä ei ole laadittu selkeää ohjeistusta tai tulkintaa. Näiden suunnitelmien tiiviimpää kytköstä ja mahdollista ohjausvaikutusta maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL) ja tuoreeseen lakiin alueiden kehittämisestä ja tulee tarkentaa.

Luku 4, Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

Esitettyjä tarkennuksia suojelun toteutukseen liittyviin rahoitusinstrumentteihin ja tukimenettelyihin voidaan pitää hyvänä ja tarpeellisena, sillä riittävien ja tasapuolisten tukimenettelyiden turvin pystytään edistämään parhaiten niin suojelualueiden syntyä kuin suojelutoimenpiteiden toteuttamista luontoarvoiltaan arvokkaiksi tunnistetuilla alueilla. Hyvää on myös se, että julkisyhteisöt (ml. kunnat ja kuntayhtymät) ovat tämän luvun säännöksissä mukana ja niillä on mahdollisuus saada tukea ja avustusta sen eri muodoissa.

Luku 5, Euroopan yhteisön Natura 2000-verkosto

Ehdotuksen § 36 Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi, momentissa 2 edellytetään, että luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen tulee pyytää lausunto arvioinnista siltä, kenen hallinnassa Natura 2000-verkostoon kuuluva alue on. Kyseisen momentin tulkinta voi aiheuttaa epäselvyyksiä ja sitä tulisi tarkentaa siten, että lausuntoa tulisi pyytää vain esimerkiksi ELY-keskukselta ja Metsähallitukselta, jotka valvovat Natura-alueen arvojen turvaamista. Nykyisellään esimerkiksi maakuntakaavan maantieteellisesti laajat hankkeet, kuten väylien suunnitelmat, voivat edellyttää useaan yksittäiseen Natura-alueeseen kohdistuvaa arvion tekemistä ja näissä alueissa alueiden hallinta ja omistus voi olla usealla yksityisellä maan- tai vesialueen omistajalla.

Luku 7 Luontotyyppien suojelu

Pykälässä 66 säädetään uhanalaisen luontotyyppin huomioon ottamisesta lupaa tai suunnitelmaa hyväksyttäessä. Säädöksen tekstit ovat osin epäselviä ja vaikeasti tulkittavia käytännön kannalta. Säädöksiin tulisi erityisesti tarkentaa sitä, mikä on riittävä huomioonottamisvelvollisuus käytännössä. Nykyisellään MRL mukaisissa kaavoissa huomioidaan jo luontoarvot kullekin kaavatasolle riittävällä tarkkuudella. Mikäli säännös jätetään lakiluonnokseen, tulisi sen tulkintaa eri kaavatasoilla ja sen suhdetta MRL tarkentaa merkittävästi.

Luku 10 Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

Ehdotuksen § 91 vastaa sisällöllisesti nykyisen luonnonsuojelulain pykälää 32, mutta nykyisen lain mukainen käsite maisema-alue ehdotetaan muutettavaksi maisemanhoitoalueeksi. Lain perustelutekstissä tunnistetaan hyvin maisema-alueen muodostuvan sekä luonnonympäristöstä että kulttuuriympäristöstä. Lain ohjausvaikutuksen osalta tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että MRL ohjaa rakentamista ja sen suunnittelua eikä näiden kahden lain välille tule luoda säännöstöä, jonka tulkittavuus on epäselvää. Lähtökohtaisesti rakentamisen ohjauksen tulee tapahtua MRL kautta.

Luku 11 Ekologisen kompensaation toteuttaminen.

Ekologista kompensaation säännöksiä sovellettaisiin niihin luonnonsuojelulaista myönnettäviin poikkeuksiin, joiden osalta ehdotetussa luonnonsuojelulain säännöksissä on säädetty. Hyvänä voidaan pitää sitä, että kompensaation toteutuksen ja suunnittelun tarve toteutuu vasta siinä vaiheessa, kun poikkeuslupan tarve olisi jo varmentunut. Maankäytön suunnittelun vaiheessa kunta olisi heikennyksen aiheuttaja vain, jos kyse olisi sen omistamalle kiinteistölle suunnitellusta maankäytön muutoksesta. Lähtökohta kompensaation toteutukselle on hyvä, mutta jättää epäselväksi kompensaation edellyttämän hyvittämissuunnitelman toteutusajankohdan. Yleisesti MRL mukaisissa kaavoitusprosesseissa ei suunnitellun hankkeen kokonaisvaikutuksia tai laajuutta pystytä vielä määrittämään kovinkaan yksityiskohtaisesti, mutta toisaalta kaavan tulee ratkaisultaan olla toteuttamiskelpoinen. Tältä osin tulisi ehdotettuja säädöksiä tarkentaa siten, etteivät ne haittaa tai liiallisesti hankaloita kaavoituksen kautta tehtävää aluesuunnittelua. Lisäksi kyseisiltä osin, tulisi MRL yh-

teensovitus tehdä selkeäksi. Muutoin esitetty ekologisen kompensaaation toteutustapa ja -prosessi on selkeä ja osaltaan luo uusia toimintamahdollisuuksia ns. kompensatiopankkien perustajille.

Luku 13 Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

Ehdotuksen mukaan kunnilla ja maakunnan liitoilla on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada luonnonsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka olisivat välttämättömiä niille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tämä kirjaus on hyvä ja tärkeä, joka selkeyttää nykyistä tilannetta merkittävästi mm. kaavoituksen osalta. Kunnille ja maakunnan liitoille ei kuitenkaan ehdoteta toiminnassaan syntyvien tietojen tallennusvelvoitetta vaan tiedot tulisi mahdollisuuksien mukaan tallentaa tietokantoihin tai toimittaa tietojärjestelmistä vastaaville tahoille. Tämä kirjaus on hyvä, koska se ei lisää merkittävästi kuntien ja maakuntien liittojen työmäärää. Ehdotuksen § 117 on todettu "Kunnan ja maakunnan liiton on mahdollisuuksien mukaan toimitettava kunnan toiminnassa syntyviä...", tätä kirjausta tulee tarkentaa, sillä maakunnan liitoilla on hyvin rajalliset resurssit tai mahdollisuudet toimittaa kuntien toiminnassa syntyviä tietoja, toki omassa toiminnassaan syntyviä tietoja maakunnan liitot voivat toimittaa.

Miten lakiehdotus kokonaisuudessaan vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen? Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

Lakiehdotus vastaa osittain sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Lain tavoitteissa on yhtenä keskeisenä luontokadon estämisen keinona tunnistettu biologisen monimuotoisuuden ja eri luontotyyppien säilymisen turvaaminen sekä luontoalueiden pirstoutumisen estäminen. Nykyisellään laki turvaa nykytiedon valossa olevat luonnonsuojelulaissa kuvatut lajit ja elinympäristöt ja siten suojelee jo tunnistettuja luontoarvoja. Käytännössä pirstoutumisen estäminen ja ekologisten yhteyksien turvaaminen, sekä lajien luontaisen leviämisen turvaaminen edellyttäisi myös niin sanottujen lajistollisesti yleisempien alueiden säilymistä ja turvaamista. Vastaavasti ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen osalta, tulee luontoympäristö ja kasvillisuusvyöhykkeet muuttumaan, jolloin niiden suojelun ja turvaamisen lähtökohdana tulee olla tulevien luontoarvoiltaan arvokkaiden alueiden määrittäminen.

Yleisesti luonnonsuojelusuunnittelu voi strategia- ja toimintaohjelmatasolla määrittää suuntaviivoja näille tuleville laajemmille suojelutarpeille, mutta niiden maantieteellisen sijainnin laajuus ja määrä jäävät epäselväksi. Nykyiselläänkin maakuntakaavoituksessa toivotaan, ja osin edellytetään, luonnon arvovyöhykkeiden ja yhteyksien määrittämistä, vaikka niiden määrittämiseen ei ole yhtenäistä toimintatapaa tai hyväksytyä tasoa. Luontoarvojen kokonaisuuden turvaaminen ja monimuotoisuuden lisääminen ja edistämisen ei tule jatkossakaan perustua pelkkään tiukkaan suojeluun ja sen toteutukseen tulee etsiä tasapuolisia keinoja. Sen toteutusta ei kuitenkaan tule vyöryttää luonnonsuojelulaista maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen suunnitteluun tai metsälain ohjaamaan metsänkäyttöön. Näiltä osin tulisi monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen hillinnän keinoja tarkastella nykyistä laajemmin suhteen MRL:n ja metsälain säädöksiin.

Lausunto lähetetään: lausuntopalvelu.fi

Tiedoksi: Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Erikoissuunnittelija Aleksis Klap, p. 040 721 3137, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

LAUSUNTO LUONNOKSESTA UUDEKSI ILMASTOLAIKSI

Asia Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi ilmastolaiksi 6.9.2021 mennessä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ilmastolaki. Lain uudelleen tarkastelua edellyttävät paitsi ilmastomuutoksen nopea eteneminen myös Sanna Marinin hallitusohjelman kirjaukset ja eduskunnan lausumat. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti vahvistaa lain ohjausvaikutusta ja varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuonna 2035.

Ilmastolain luonnoksessa on esitetty seuraavat kasvihuonekaasupäästöjen tavoitteet:

1) *ihmisen toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasujen päästöt vähentyvät ja nielujen aikaansaamat poistumat kasvavat siten, että kasvihuonekaasujen päästöt ovat enintään yhtä suuret kuin poistumat viimeistään vuonna 2035 ja että poistumat kasvavat ja päästöt vähenevät edelleen myös sen jälkeen;*

2) *ihmisen toiminnasta aiheutuvat taakanjako- ja päästökauppasektorin yhteenlasketut kasvihuonekaasujen päästöt ilmakehään vähentyvät vuoteen 2030 mennessä vähintään 60 prosenttia ja vuoteen 2040 mennessä vähintään 80 prosenttia verrattuna vuoteen 1990;*

3) *ihmisen toiminnasta aiheutuvat taakanjako- ja päästökauppasektorin yhteenlasketut kasvihuonekaasujen päästöt ilmakehään vähentyvät vuoteen 2050 mennessä vähintään 90 prosenttia, mutta pyrkien tasoon 95 prosenttia verrattuna vuoteen 1990*

Esityksen tavoitteena on hillitä ilmastomuutosta ja edistää ilmastomuutokseen sopeutumista. Suomelle asetettaisiin uusia päästövähennystavoitteita ja voimassa olevan ilmastolain pitkän aikavälin päästövähennystavoitetta vuodelle 2050 päivitetäisiin. Uusista ilmastotavoitteista säätämisen päämääränä on lisätä vakautta ja ennakoitavuutta ilmastopolitiikan eri toimijoille. Keskeinen elementti ohjausvaikutuksen parantamisessa olisi maankäyttösektorin sisällyttäminen ilmastolain mukaiseen suunnittelujärjestelmään.

Ilmastolain laatimiseen liittyvät asiakirjat ovat katsottavissa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b1b5b108-c665-4eba-b991-207d08da8770> Lausunnot tulee antaa lausuntopalvelu.fi-palvelussa ja ne on pyydetty jaottelemaan alla olevan lausuntotekstin mukaisten väliotsikoiden mukaisesti.

Valmistelijat HS/AK/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää antaa luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi ilmastolaiksi seuraavan lausunnon:

Yleisiä huomioita esityksestä

Maankäyttösektorin sisällyttäminen lain piiriin tuo ilmastotyölle lisää vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta ja se vahvistaa tunnetta siitä, että asia koskee kaikkia. On kuitenkin huomionarvoista, että maankäyttösektorilla tehtävät toimenpiteet kohdistuvat laajasti eri toimijoihin, joista osa jo nyt on hankalassa asemassa ilmastokeskustelussa. Tämän vuoksi oikeudenmukaisen siirtymän ja eri toimijoiden tasapuolinen ja reilu huomiointi on tärkeää ilmastolain tavoitteiden toteuttamisessa.

Hiilineutraaliustavoite ja päästövähennystavoitteet (2 §)

Hyvänä asiana voidaan pitää sitä, että Suomi sopeuttaa lainsäädäntönsä EU:n ja kansallisten tavoitteiden mukaiseksi. Esitellyt lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikajänteen tavoitteet tuovat hyvät ja selkeät suuntaviivat ilmastotavoitteiden toteuttamiselle.

Valtion viranomaisen ja kunnallisen viranomaisen edistämisvelvoite (5 §)

Ilmastotyö kytkeytyy tiiviisti luontevaksi osaksi maakuntien liittojen kehittämistyötä. Vaikka lain perusteluteksteissä maakuntien liitot tunnustetaan kunnallisiksi viranomaisiksi, tulisi maakuntien liitot niiden alueellisen työn merkittävyyden vuoksi nimetä toimijana laissa. Liiton lakisääteiset toiminnot, kuten maakuntakaavoitus, liikennejärjestelmätyö ja aluekehitys, kytkeytyvät ilmastotyön ytimeen. Tämän lisäksi maakuntien liitoilla on aitiopaikka nähdä ilmastotyön koko kuva alueellaan ja ohjata sitä tunnistaen seudulliset vahvuudet ja mahdollisuudet sekä edistää hillintätyötä tukevaa yhteistyön edistämistä. Lisäksi liittojen alueella on useita pieniä ja keskisuuria kuntia, joilla ei ole riittävästi resursseja ilmastotyöhön. Maakuntien liitoille on näin muodostumassa yhdeksi rooliksi näiden kuntien tukeminen ja yhteisenä resurssina toimiminen aluetasolla. Maakuntien liitoilla on omat vakiintuneet laajat ja monialaiset toimijaverkostot, jotka voivat osaltaan sitouttaa laajalaisesti maakunnan toimijoita ilmastotyöhön.

Aluetasolla ilmastotyötä edistää usea vakiintunut taho, kuten Varsinais-Suomen alueella toimiva kestävä kehityksen asiantuntijaorganisaatio Valonia. Tämän vuoksi edistämismääräysten rajamista pelkkiin viranomaisiin tulee vielä pohtia lain viimeistelyssä.

Suunnittelujärjestelmä, erityisesti uusi maankäyttösektorin suunnitelma (7-13 §)

Nykyinen ilmastolaki on ollut voimassa vuodesta 2015 lähtien ja ilmastomuutoksen nopean etenemisen vuoksi nyt ollaan laatimassa päivitettyä uutta ilmastolakia. Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (§ 9) on tarkoitus hyväksyä valtioneuvostossa vähintään kerran kymmenessä vuodessa. Tätä hyväksymisväliä tulee tarkastella, sillä ilmastomuutoksen etenemisen tulevaa nopeutta ei pystytä tarkasti arvioimaan ja toisaalta pitkän aikavälin suunnitelman ohjausvaikutus on merkittävä.

Maankäyttösektoriin on todettu kuuluvan maankäyttöluokista metsämaa, viljelysmaa, ruohikkoalueet, kosteikot, rakennettu maa sekä muu maa. Lisäksi maankäyttösektoriin vaikuttavat merkittävästi yhdyskuntarakenteeseen liittyvät kehittämis- ja kaavoitussuunnitelmat sekä liikenteen ja energiantuotannon ratkaisut. Maankäyttösektorilla tehtävillä ratkaisuilla on merkittävä vaikutus ilmastomuutokseen varautumisessa ja sopeutumisessa sekä kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisessä. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (12 §) osalta jää kuitenkin epäselväksi sen ohjausvaikutus muuhun maankäyttösektoria ohjaavaan lainsäädäntöön. Esimerkiksi maankäyttö- ja rakennuslain, metsälain sekä maatalouden toimintoja ohjaavan lainsäädännön kytkeytyvyydet ja ohjausvaikutukset tulisi kuvata tarkemmin ja perusteellisemmin.

Ilmastopolitiikan seuranta ja ilmastovuosikertomus (15-18 §)

Ilmastopolitiikan tavoitteiden seuranta on keskeistä, jotta ilmastomuutokseen vaikuttavaa työtä voidaan kohdentaa ajallisesti ja vaikuttavuudeltaan oikeisiin kohteisiin. Seurantatiedon ja suunnitelmien toteutumisen seurannan osalta (16 §) tulee kiinnittää riittävästi huomiota siihen, että tietoa tuotetaan yksityiskohtaisesti myös aluetasolta. Tämä mahdollistaa alueellisten erityispiirteiden huomioinnin sekä vaikuttavimpien toimenpiteiden kohdistamisen ja edistämisen. Tämän vuoksi pelkän kansallisen yhteenvetotiedon tuottaminen ei ole riittävää kunnianhimoisen ilmastopolitiikan toteuttamisessa.

Suomen ilmastopaneeli (20 §)

Ilmastopaneelin on tarkoitus olla riippumaton tieteellinen asiantuntijaelin, jonka tehtävä on tuottaa, koostaa ja eritellä tietoa ilmastomuutoksen hillitsemisen ja sopeutumisen parantamiseksi. Ilmastopaneelin jäsenistön osalta olisi kuitenkin hyvä miettiä sitä, tulisiko maakuntaliiton tai aluesuunnittelun virkamiesedustus ottaa mukaan, varsinkin nyt, kun maankäyttösektori tulee osaksi lakia

Muita huomioita

Maakunnan liitoilla on yhdessä muiden alueellisten toimijoiden kanssa keskeinen rooli siinä, että valtakunnalliset tavoitteet kohdistetaan oikein suhteessa alueelliseen haavoittuvuuteen, joka vaihtelee merkittävästi Suomen eri osissa. Maakunnat ja suurimmat kunnat ovat jo tehneet työtä asian edistämiseksi. On kuitenkin paljon pieniä ja keskisuuria kuntia, joiden voimavarat ja resurssit eivät

riitä tämän teeman edistämiseen. Siksi maakunnilla tulisi nähdä nykyistä selkeämmin sopeutumis-toimien koordinoijana ja yhteisenä ilmastoressurssina aluetasolle. Maakuntien rooli tuleekin huomioida kansallisen sopeutumistyön jalkauttamisessa ja tavoitteenasettelussa. Kunnilla puolestaan on merkittävä rooli sopeutumistoimien käytännön toteutuksessa. Tästäkin näkökulmasta kuntien ja maakuntien ilmastotyöhön on osoitettava riittävät resurssit, linjassa maa- ja metsätalousministeriölle ehdotettuihin lisäresursseihin alueelliseen ja hallinnon rajat ylittävään tarkasteluun. Maakuntien yhteistyöverkosto on vuoden 2021 alussa nostanut sopeutumisen mukaan keskusteluun ja asettanut työryhmän kirkastamaan maakuntaliittojen roolia sopeutumistyössä sekä työnjakoa ELYjen kanssa.

Lausunto lähetetään: lausuntopalvelu.fi

Tiedoksi: Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Erikoissuunnittelija Aleksis Klap, p. 040 721 3137, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

LUMOA YHTEISTYÖNÄ -HANKKEEN KÄYNNISTÄMINEN

Asia Valonia/Varsinais-Suomen liitto on saanut myönteisen rahoituspäätöksen hankkeelle: Lumoa yhteistyönä: kunnat, oppilaitokset ja työllistämispalvelut luonnon monimuotoisuutta vaalimassa (KESELY/2547/2020). Hankkeen rahoittaja on Keski-Suomen ELY-keskus ja avustuspäätös saatiin joulukuussa 2020 päättyneen ympäristökasvatuksen ja -valistuksen hankehaun kautta.

Hankkeessa kehitetään toisen asteen oppilaitoksiin ja työllistämispalvelujen toimintaan sopiva uusi paikallinen oppimisympäristö luonnon monimuotoisuudesta ja sen vaalimisesta. Oppimisympäristö koostuu useasta moduulista, jotka pilotoidaan ja muotoillaan hankkeen yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta luonnon monimuotoisuudesta ja sen merkityksestä sekä luoda osallistumisen mahdollisuuksia käytännön luonnonhoitotöihin toisen asteen opiskelijoille sekä työttömille. Hankkeessa toteutetaan myös viestinnällinen osuus, jossa osallistujat pääsevät tekemään viestintää kunnissa tehdyistä luonnonhoitotöistä. Hankkeessa tehdään yhteistyötä Valonian koordinoiman Helmikunnat- yhteishankkeen kanssa.

Hanke toteutetaan yhteistyössä Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukion, Kaarinan lukion, ammattiotopisto Livian ja Salon työllistämispalveluiden kanssa. Valonian vastuulla on hankkeen koordinointi sekä suunnittelu- ja asiantuntijatyö.

Hanke tukee Varsinais-Suomen maakuntastrategian toimenpiteitä TP V1. Luodaan toimintamalleja, joilla on mahdollista näyttää kuluttajavalintojen ja -käyttäytymisen voima muuttaa elinympäristöämme, esimerkiksi vähentää ravinnekuormitusta vesistöihin, ja sitä kautta parantaa ympäristömme vetovoimaa ja kansainvälistä näkyvyyttä. TP V4. Otetaan nuoret ja opiskelijat paremmin mukaan maakunnan kehittämiseen ja päätöksentekoon. TP V6. Kehitetään opiskelijoiden työelämätaitoja sekä yrittäjyys- ja innovaatiovalmiuksia yhteistyössä niiden toimenpiteiden kanssa, jotka tähtäävät työn ja opiskelun tiiviimpään yhteyteen. Kehitetään nuorten ja muiden erityisryhmien uraohjausta. TP V7. Kehitetään ympäristön lukutaitoa laajentamalla ympäristökasvatuksen sisältöä käsittämään oman elinpiirin rakennetun ympäristön merkitys osana maakunnan vetovoimaa.

Lumoa yhteistyönä -hankkeen päähakijana on Valonia/Varsinais-Suomen liitto. Hankkeen kesto on 1.9.2021 – 31.12.2022. Hankkeen avustus on 40 950,00 euroa. Valonian omarahoitussuus on noin 20 % hankkeen kustannuksista, joka katetaan Valonian kustannuspaikalta (6010). Hankkeelle perustetaan oma kustannuspaikka.

Hankkeen toteutuksesta vastaa projektiasiantuntija Miriam Sewón.

Valmistelija HS/MS/RL

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Lumoa yhteistyönä: kunnat, oppilaitokset ja työllistämispalvelut luonnon monimuotoisuutta vaalimassa -hankkeen
2. perustaa hankkeelle kustannuspaikan, jonne hankkeen omarahoitussuus siirretään vuosittain
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja Heikki Saarento, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Toimialapäällikkö Riikka Leskinen, puh. 044 907 5995, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

LÄHIJAKELUPISTEIDEN ESISELVITYS- JA KOKEILUHANKE NAANTALISSA 2021 - 2022 -HANKKEEN
KÄYNNISTÄMINEN

Asia Valonia on hakenut Leader-ohjelmasta maaseudun kehittämisrahaa Lähijakelupisteiden esiselvitys- ja kokeiluhanke Naantalissa 2021-2022 -hankkeelle. Hanke on saanut puoltavan lausunnon Leader-ryhmä Varsin Hyvä ry:n hallitukselta, mikä on lähettänyt hakemuksen hyväksyttäväksi rahoittajalle, Varsinais-Suomen ELY-keskukselle. Rahoituspäätöksen Varsinais-Suomen ELY-keskus tekee arviolta 15.9.2021 mennessä.

Hankkeessa selvitetään ja selvitykseen pohjaten autetaan Naantalin kaupunkia kokeilemaan lähijakelupiste-konseptia. Esiselvityksessä kartoitetaan lähijakelupiste-konseptin edellytyksiä, tarpeita ja paikallisten asukkaiden sekä yritysten toiveita. Markkinavuoropuhelulla selvitetään lähijakelupisteen teknisiä ja digitaalisia ratkaisuja ja sovelluksia. Esiselvityksessä pakettiliikenteen ohella tarkastelussa ovat lähiruoan ja lähikalalan tuottajat ja toimittajat. Esiselvityksen perusteella muotoillaan palvelukonsepti Naantalin kaupungin kokeiltavaksi maaseutumaisella saaristoalueella. Tuloksista viestitään laajasti ja tuotetut materiaalit ovat hyödynnettävissä muissa kaupungeissa. Naantalin kaupunki tekee Valonian kanssa aktiivisesti yhteistyötä esiselvityksessä ja hankkeen viestinnässä.

Lähijakelupiste on pakettien ja muiden lähetysten välivarasto. Tavoitteena on mahdollistaa ympäri- vuorokautinen käyttö, jotta esimerkiksi yönaikaiset kuljetukset ovat mahdollisia ja palvelua voi käyttää oman aikataulunsa mukaisesti. Kyse on myös joukkoistetusta jakelusta, jossa tavaroita ja lähettyksiä voivat kuljettaa sekä yritykset että yksityishenkilöt. Hankkeessa pyritään yhdistämään Naantalin kaupungin tarpeet älykkäiden kylien ja lähipalveluiden kehittämiseksi sekä kansalliset ja kansainväliset tavoitteet ilmastopäästöjen leikkaamiseksi uudenlaisia logistiikan palveluita kehittämällä.

Hanke tukee Varsinais-Suomen maakuntastrategian toimenpiteitä Y6 Lisätään innovatiivisuutta ja yhteisvastuullisuutta maankäytön suunnitteluun mahdollistamalla varhainen vuorovaikutus asukkaiden ja elinkeinoelämän näkökulmasta vetovoimaisen ympäristön rakentamiseksi sekä V8 Edistetään varsinaissuomalaisten hyöty- ja arkiliikuntaa sekä kestäviä liikennevalintoja.

Päähakijana on Valonia. Hankkeen kesto on 1.9.2021 - 31.12.2022. Hankkeen budjetti on 50 000 euroa. Omarahoitusosuus hankkeelle on 15 000 euroa, mikä katetaan Valonian kustannuspaikalta. Hakemus on jätetty 16.6.2021. Leader-ryhmä Varsin Hyvä ry:n hallitus on puoltanut hankkeen rahoittamista kokouksessaan 23.6.2021 siten, että tukiosuus on 70 % haetun 75 % sijaan. Hanke ei edellytä rekrytointeja.

Lisätiedot Kestävän liikkumisen asiantuntija, Paula Väisänen p.044 9075986 (etuni-mi.sukunimi@valonia.fi)

Valmistelija HS/RL

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää

1. Varautua Lähijakelupisteiden esiselvitys- ja kokeiluhankkeen käynnistämiseen
2. perustaa hankkeelle kustannuspaikan, jonne omaraahoitusosuus siirretään
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja Heikki Saarento, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Toimialapäällikkö Riikka Leskinen p. 0449075995, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

ILMASTOYSTÄVÄLLISEN LIKKUMISEN RATKAISUT -HANKKEEN PÄÄTTÄMINEN

Asia: Varsinais-Suomen liitto/Valonia toteutti 1.8.2019 –31.12.2020 välisenä Ilmastoystävällisen liikkumisen ratkaisut -hankkeen (VN/2592/2019). Hanke sai rahoitusta Ympäristöministeriön Kuntien ilmastohankkeet -rahoitushausta. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 62 667 euroa, josta omarahoitusosuus oli 25 067 euroa (40%) ja ympäristöministeriön osuus 37 600 euroa (60%). Omarahoitusosuus koostui Valonian rahoituksesta sekä seudullisen liikennejärjestelmätyön osuudesta.

Ilmastoystävällisen liikkumisen ratkaisut –hanke käynnistettiin edistämään yhteistyötä, toimijoiden sitouttamista ja konkreettisia ratkaisuja Varsinais-Suomen kuntien liikkumisen päästöjen pienentämiseksi. Hankkeessa vähähiilisen ja kestävästi liikkumisen ratkaisuja katsottiin seutukuntanäkökulmasta, paikallisiin olosuhteisiin sopivia ratkaisuja etsien sekä kuntapäättäjiä, viranhaltijoita ja eri paikallisia sidosryhmiä aktivoiden. Hanke toteutettiin tiiviissä yhteistyössä Varsinais-Suomen liikennejärjestelmätyön (LJS) sekä liikkumisen ohjauksen (LIO) toimenpidesuunnitelman valmistelun kanssa.

Hankkeen aikana järjestettiin kuntapäättäjäille suunnatut liikenteen seutukunnalliset iltakoulut sekä työpajoja, joissa edistettiin seutukunnallista keskustelua kestävästä liikkumisesta. Lisäksi kuntia tuettiin mm. toimenpiteiden ja hankeaihioiden suunnittelussa ja valmistelussa sekä viestinnän suunnittelussa. Hankkeessa luotiin kuntien käyttöön ”Kestävästi liikkumisen ratkaisupaletti”, joka pohjautuu kestävästi liikkumisen toimenpiteiden vaikutusarviointiselvitykseen. Ratkaisupaletissa konkreettiset ja jo testatut toimenpiteet esitellään visuaalisina ja tiiviinä toimenpidekortteina. Keskusteluiden pohjalta kullekin seutukunnalle koottiin konkreettiset toimenpidesuositukset, jotka julkaistiin yhdessä Valonian tekemän maakunnallisen Liikkumisen ohjauksen toimenpidesuunnitelman kanssa samanaikaisesti maaliskuussa 2021. Kaikki materiaalit löytyvät Valonian verkkosivuilta osoitteesta www.valonia.fi/hanke/ilmastoystavallisen-liikkumisen-ratkaisut/.

Ilmastoystävällisen liikkumisen ratkaisut -hankkeen toteutuneet kustannukset olivat 59 129,79 euroa, josta omarahoituksen osuus oli 40%. Viimeisen maksatuserän jälkeen kustannuspaikalle on jäänyt alijäämää 6 662,92 euroa, mikä on Valonian jäljelle jäänyttä omarahoitusosuutta hankkeelle. Alijäämä katetaan Valonian kustannuspaikalta 6010.

Valmistelija HS/RL

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi Ilmastoystävällisen liikkumisen ratkaisut -hankkeen tulokset ja hyväksyy alijäämän kattamisen Valonian tililtä.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Toimialapäällikkö Riikka Leskinen p. 0449075995, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

MAAKUNTAVALTUUSTON KOKOUKSEN 14.6.2021 PÄÄTÖSTEN LAILLISUUSVALVONTA JA
TÄYTÄNTÖÖNPANO

Asia Kuntalain 39 §:n 2. momentin mukaan kunnanhallituksen tulee vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Valmistelija PM/MK

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus katsoo, että maakuntavaltuuston kokouksen 14.6.2021 päätökset eivät ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä, maakuntavaltuusto ei ole ylittänyt toimivaltaansa ja päätökset eivät muutoin ole lainvastaisia, jolloin niiden toimeenpanemisella ei ole estettä ja päättää panna täytäntöön maakuntavaltuuston 14.6.2021 tekemät päätökset:

§	Toimenpiteet
1-5	Kokouksen avaaminen Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen Kokousasiain esittelyjärjestyksen hyväksyminen Pöytäkirjantarkastajien valitseminen Ääntenlaskijain valitseminen - Ei toimenpiteitä
6	Toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2020 - Ei toimenpiteitä
7	Vuoden 2020 arviointikertomus - Maakuntahallitukselle valmisteltavaksi
8	Vuoden 2020 tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen - Ei toimenpiteitä
9	Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan hyväksyminen - Ei toimenpiteitä
10	Varsinais-Suomen maakuntastrategian 2040+ valmistelu - Ei toimenpiteitä
11	Maakunnan tila kevät 2021 -katsaus - Ei toimenpiteitä
12	Valtuustoryhmän tai valtuutetun aloitteet 2020 1. Turvallisuusstrategian luominen/päivittäminen jäsenkuntiin sekä maakuntaohjelmaan - Ei toimenpiteitä 2. Aloite maakunnallisen ruoan alkuperä- ja laatumerkin luomiseksi Varsinais-Suomeen - Ei toimenpiteitä 3. Etätyön, paikkariippumattomuuden ja monipaikkaisuuden hyödyntämisestä Varsinais-Suomessa - Ei toimenpiteitä
13	Valtuustoryhmän tai valtuutetun aloitteet - Ei toimenpiteitä
14	Valtuutetun kyselyt - Ei toimenpiteitä
15	Muutoksenhakuohjeet ja kokouksen päättäminen - Ei toimenpiteitä

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Hallintojohtaja Petra Määttänen, p. 041 502 5246, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

.1 VIRASTON LAUSUNTO ILMASTORUOKAOHJELMASTA

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa ilmatoruokaohjelmasta 8.8.2021 mennessä.

Varsinais-Suomen liitto on 5.7.2021 antanut seuraavan lausunnon (A: 52/2021):

Ilmatoruokaohjelma, maa- ja metsätalousministeriö

Varsinais-Suomen liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ilmatoruokaohjelmasta ja toteaa lausuntoon seuraavaa:

Ilmatoruokaohjelma antaa tarpeellisia raameja yhden aikamme merkittävän haasteen ratkaisemiseen: miten kehitämme elinvoimaista ja kestävästä ruokaketjua ja samalla hillitsemme ilmastonmuutosta. Ohjelmassa myös ymmärretään biodiversiteetin, maaperäkysymysten sekä ravinnevaluimien kytkös ilmastokestävyyteen.

On erityisen tärkeää, että ruokaketjuun liittyvässä ohjelmavalmisteluissa eri ministeriöt tekevät kiinteästi yhteistyötä, jotta ohjelmilla ja ohjauskeinoilla on yhteinen ja johdonmukainen suunta. Suomen ruokapolitiikan tavoitteet ovat tähän saakka olleet osin ristiriitaisia ja yhtenäisten tavoitteiden ja toimenpiteiden suuntaa on ollut hankala hahmottaa.

Ilmatoruokaohjelman tavoitteessa on onnistuttu saamaan ruokalautasen sektorit hyvään tasapainoon. On tärkeää myös korostaa tätä tasapainoa edelleen julkisessa keskustelussa, jotta ei ajaututa yksittäisiä kysymyksiä korostavaan ääripäiden kinasteluun. Ilmatoon ja terveyteen liittyvät tavoitteet ovat ruokavaliosta sopuisuudessa, mikä näkyy muun muassa ravitsemussuosituksissa ja myös tätä on tarpeen julkisessa keskustelussa edelleen korostaa.

Tavoitteessa on onnistuttu myös kokoamaan aiempaa selkeämmät ja konkreettiset päämäärät ruokavaliosta koostumuksen osalta. On olennaista asettaa selkeitä tavoitteita esimerkiksi lihan ja vastaavasti kotimaisen kalan kulutukseen, jotta paremmin tiedetään, mihin yhteisellä ruokapolitiikalla ollaan suuntaamassa.

On äärimmäisen tärkeää, että kasviproteiinien viljelyyn ja jalostukseen panostetaan. Varsinais-Suomessa on paljon potentiaalia kasviproteiinien koko ketjun osalta, mikä on tunnistettu vuonna 2020 tehdyssä selvityksessä. Varsinais-Suomen alueella on kiinnostusta sekä viljelyalueiden ja yrityspohjan osalta potentiaalia toimia pilottialueena proteiinikasvien lisäämisessä ja olemme olleet alueena mukana myös perustamassa ERIAFF-verkostoon (*European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry*) uutta Kasviperaiset proteiinit -työryhmää.

Vastuullisen proteiinin tuotannossa ja kulutuksessa olisi lisäksi kotimaisen kalan osuutta tarkasteltava tarkkaan ja mietittävä, miten koko ketjun toimintaa sekä kysyntää voidaan aidosti vahvistaa. Varsinais-Suomen sinisen biotalouden murrosareena -prosessissa (Strategisen tutkimuksen Blue Adapt -hanke) sekä tutkimus- ja tuotekehityshankkeissa on pohdittu sitä, miten alihyödynnetyistä kalakannoista voitaisiin saada korkeamman lisäarvon tuotteita. Myös vesiviljelyä voidaan nykyisestä kasvattaa, kunhan se tehdään ravinneneutraalisti ympäristöä kuormittamatta. Nykytilanteessa kalastajien, jalostussektorin ja kalankasvattajien usko tuotannon kasvuun ja investointien kannattavuuteen hiipuu ja kalankasvatus on jäänyt erilleen muusta ruokapolitiikasta. Nyt esitellyn ilmatoruokaohjelman on mahdollista helpottaa tätä pirstaloitumista.

Ohjelmassa tunnistetaan ruokahävikin tärkeys ja koko ketjun näkökulma hävikin vähentämisessä. Tiedon saatavuus ja rajapinnat sekä yhteistyö ketjun toimijoiden kesken on tärkeää sekä hävikin vähentämisessä, että sivuvirtojen edelleen hyödyntämisessä. Kuluttajalle ei edelleenkään näy se hävikki, mitä kuluttajan ostovalinnat vaikuttavat ketjun jossain osassa, kuten jalostuksessa tai eläintuotannossa.

Sesonkien merkitys ruoan ilmastovaikutuksissa on tunnistettu ohjelmassa. Varsinais-Suomen liitto edelleen kannustaa konkretisoimaan, minkälainen merkitys lähellä tuotetulla ruualla on ilmaston kannalta. Lähiruoka on edelleen teema, joka monia kuluttajia motivoi ja sen linkittymisestä ilmastohyötyihin voisi tuoda selkeämmin konkreettista tietoa. Suomalaisten kuluttamien maataloustuotteiden tuottamiseen tarvittavasta viljelymaasta noin 40 prosenttia on Suomen ulkopuolella. Ulkoistetut vaikutukset ruuan tuotannosta tulee myös tuoda aiempaa konkreettisemmin esille ja pyrkiä löytämään niihin ratkaisuja kotimaisen tuotannon lisäämisellä, etenkin kun sen mahdollisuus ohjelmassa on jo tunnistettu. On selvää, että ilmastokysymyksiä ei ratkaista lähiruokakeskustelun kontekstissa, mutta jo olemassa olevan kiinnostuksen valjastaminen voisi edesauttaa nyt asetettujen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Varsinais-Suomessa ollaan ottamassa käyttöön maakunnan oma alkuperämerkintä ja siinä työssä tätä asiaa on tarpeen pohtia.

On hyvä, että tavoitteiden rinnalle on määritelty myös seurannan ja arvioinnin elementtejä. Vaikuttavuustavoitteiden ja seurannan osalta ohjelmaluonnoksessa olisi vielä täsmennettävää. Esimerkiksi ruoantuotannon vesistökuormituksen osalta voisi seurannan ja arvioinnin työkaluja ja menetelmiä kuvata selkeämmin. Ohjelmassa on suositeltu alueellista P-luvun seurantaa, mutta sen toteuttajan ja kustannusten määrittelyä ei ole tehty. Seurannan lisäksi ennakointi, esimerkiksi ilmastomuutosten vaikutusten osalta sadantaan tai kuivuusjaksoihin, on tärkeää ja tässä alueelliset erityispiirteet tulee huomioida. On myös tärkeää tunnistaa vesistöjen biodiversiteetti sekä sen riskit ja seurannan työkalut. Biodiversiteettiin liittyvät vaikutukset tunnistavat hyvin ulkomaiset ns. ulkoistetut vaikutukset ja niiden huomioinnin, mutta kotimaisen tuotannon osalta ne keskittyvät keskeisesti maatalouden aktiivisiin toimiin. Tulee huomioida myös se, että suuri osa monimuotoisesta luonnosta sijaitsee maatalousympäristössä sellaisilla alueilla, jotka eivät ole aktiivisessa viljelykäytössä. Näiden, esimerkiksi perinnebiotooppien, hoitoon ja ylläpitoon tuleen myös kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Lisäksi seurannan työnjakoon, vastuisiin ja aikatauluihin liittyvät kysymykset jäävät nyt ohjelmassa avoimiksi.

On hyvä, että ohjelman valmistelun kanssa rinnakkain on jo käynnistetty konkreettisia hankkeita, ja Varsinais-Suomen liitto katsoo nyt esiteltyjen olevan hyvin kohdennettuja asetettuihin vaikuttavuustavoitteisiin nähden. Hankkeiden jatkoaskeleet ja tulevan rahoituksen suuntaaminen kuitenkin kannattaa miettiä tarkkaan. Esimerkiksi Vastuulliset ruokapalvelut -hanke on hyvä ja tarpeellinen hanke, mutta kohdentuu jo nyt erityisen aktiivisiin ja kehittämiskykyisiin ruokapalvelutoimijoihin. Olenaisista olisi keskittää voimavaroja siihen, että hyvät käytännöt ruokapalveluissa valtavirtaistuvat ja leviävät osaksi normaalia toimintaa.

Julkisilla ruokapalveluilla on merkittävä rooli toimia uusien tuotteiden, raaka-aineiden ja käytäntöjen kokeilualustana ja siellä on myös mahdollisuus arjen tasolla purkaa vastakkainasettelua eri ruokavalioiden ja vastuullisuuskysymysten äärellä. Yksi vaikuttava keino on esimerkiksi Turun kaupungilla kokeiltu kasvisten osuuden lisääminen ateriasa, jolloin kasvisruokavaihtoehtojen lisäksi, myös liharuokien kasvispitoisuutta voidaan kasvattaa. Vastaavasti proteiinien käytön monipuolistuminen näkyy parhaimmillaan koko ateriatarjonnassa (kuten lisukkeissa, salaateissa, leivissä jne.), ei vain kasvivalintoehdoissa.

Ruoantuotannon osalta Varsinais-Suomen liitto toivoo, että tulevaisuudessa hankkeissa rahoitusta suunnataan myös hyväksi todettujen toimenpiteiden toimeenpanoon ja levittämiseen. Vaikka uuden tiedon tuottaminen on edelleen hyvin tärkeää, myös tilakohtaista neuvonnan volyymin ja laatua sekä pelto- tai tilakohtaista tutkimustietoa tulee edelleen vahvistaa hyvien käytäntöjen levittämiseksi ja tilakohtaisesti oikeiden toimenpiteiden tunnistamiseksi. Myös vertaisoppimisella on hyvien käytäntöjen leviämisen suuri merkitys.

Kehittämistä tulisi kohdentaa ruokaketjun kokonaiskestävyyden ja elinvoiman tukemiseen, jolloin huomioitaisiin sekä ruoantuotannon kehittäminen, tilaajien ja tarjoajien välinen vuoropuhelu ja yhteiskehittäminen sekä tilojen hiilensidonnallisuuden ja kestävästi käytön luomat mahdollisuudet.

Koko ohjelmaan liittyen Varsinais-Suomen liitto toivoo, että toimenpiteiden kohdentamisessa vahvemmin tunnistetaan ja huomioidaan alueiden erilaisuus, vahvuudet ja mahdollisuudet. Toimintaympäristö ja olosuhteet ovat hyvin erilaiset eri puolilla Suomea ja toimenpiteitä ja panoksia tulisi

kohdentaa vaikuttavuuteen perustuen eri alueille. Alueellisen maataloustiedon saatavuuden parantaminen on tässä tärkeää. Esimerkiksi puutteellisilla peltolohko- ja maaperätiedoilla on merkittävä rajoite alueellisten kehittämistoimien tekemisessä, kun mietitään esimerkiksi uusien viljelykasvien viljelypotentiaalia tai peltojen hiilensidonnin mahdollisuuksia. Näissä aiheissa paikalliset sääolosuhteiden muutokset, viljavuuden eroavaisuudet ja muut vastaavat seikat ovat keskeisiä, eikä kansallisen tiedon tuottaminen edistä paikallisten ratkaisujen löytämistä ja kehittämistä. Alueiden erillaisuus kannattaa huomioida myös viestinnässä, jotta toimenpiteiden kohdennuksen perusteet nousevat selkeämmin esille.

Ruokaketjuun liittyvälle tutkimus- ja kehittämistoiminnalle on erittäin paljon tarvetta ja se tunnustetaan ohjelmassa hyvin. Ohjelma herättää kuitenkin edelleen kysymyksiä siitä, mitä tulevina vuosina tulee käytännössä tapahtumaan:

Miten seuranta ja toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi tullaan toteuttamaan? Onko ministeriöillä yhteistä ohjausta ja vievätkö eri ohjauskeinot ja tukimuodot työtä samaan suuntaan? Onko ministeriöillä aito tahtotila ja mahdollisuus löytää kokonaiskestävyyden kannalta parhaat ratkaisut ruokatuotannon kehittämiseen, joka ei huomioi vain ilmasto-, vesistö-, ravinne-, luonto- tai energiavaikutuksia vaan parhaan ratkaisun yhteisvaikutuksiltaan?

Lisätietoja: aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio p. 040 506 3715, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi annettavat asiat tiedoksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

_____

VIRANHALTIJAPÄÄTÖKSET

Asia Viranhaltijat ovat tehneet hallintosäännön ja päätösvallan delegointien perusteella seuraavat toimenpanopäätökset:

Maakuntajohtajan päätökset:
- muut B § 80-97

Edunvalvontajohtajan päätökset:
- Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen maksatuspäätökset C1 § 9-11

Head of Managing Authority päätökset A1 § 84-106

Oheismateriaalina ovat päätösluettelot.

Valmistelija ml/mbl/kn/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat tiedoksi eikä käytä otto-oikeuttaan.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Hallintosihteeri Marja Karttunen, p. 040 720 3061, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

ASSISTENTIN TOIMEN TÄYTTÄMINEN

Asia Varsinais-Suomen liitossa on ollut täyttämätön assistentin toimi vuodesta 2019 saakka. Sekä suunnitteluassistentti että aluekehityksen assistentti ovat tilapäisesti poissa. Henkilöstötilanne ja tukipalvelujen laadukas tuottaminen edellyttävät assistentin toimen täyttämistä.

Valmistelija PM/js

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntajohtajan täyttämään assistentin toimen ja määrittelemään palkkauksen KVTES:n mukaan.

Maakuntahallitus päättää, että asian kiireellisyyden takia pöytäkirja tarkastetaan tämän asiakohdan osalta kokouksessa.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätietoja Hallintojohtaja Petra Määttänen p. 041 502 5246, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Maakuntajohtajan ehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös Puheenjohtaja Juuso Alatalo päätti kokouksen klo 11.39.

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.
	Pykälät: 112-120, 124-128
	Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.
	Pykälät: 121-123
	HValL 3 §:n 1 mom./muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.
	Pykälät ja kieltojen perusteet:

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.
	Pykälät: 121-123
Oikaisuvaatimusviranomainen	VARSINAIS-SUOMEN LIITON MAAKUNTAHALLITUS Ratapihankatu 36 PL 273 20101 TURKU
Aika	sähköposti: kirjaamo@varsinais-suomi.fi Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

VALITUSOSOITUS

	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.
Valitusviranomainen	Turun hallinto-oikeus Sairashuoneenkatu 2-4 PL 32 20101 TURKU
	Kunnallisvalitus, pykälät: Valitusaika 30 päivää
	Hallintovalitus, pykälät: Valitusaika 30 päivää
	Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (1455/2015) nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 260 euroa.

Muu valitusviranomai- nen	Osoite: Postiosoite: Pykälät:	Valitusaika päivä
Valitusaika	Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.	
Valituskirja	Valituskirjassa on ilmoitettava <ul style="list-style-type: none"> - valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite - päätös, johon haetaan muutosta - miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi - muutosvaatimuksen perusteet Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite. Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.	
Valitusasiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet .	
Hankinta-asiat	Hankinta-asioiden osalta pöytäkirjan liitteenä on erillinen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus. Pykälät: Hankinta-oikaisuohje ja valitusosoitus, pöytäkirjan liite	
Lisätietoja	Yksityiskohtainen oikaisuvaatimus/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.	